

L

A

N

O

V

K

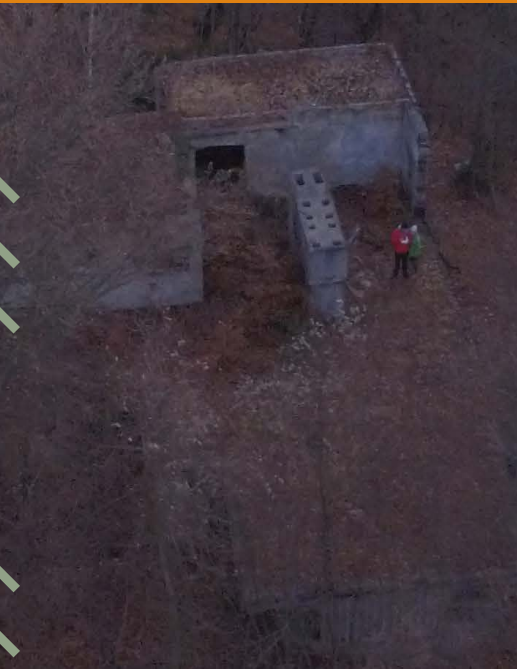
A

Celý vesmír, všetko živé aj neživé vrátane ľudí, vzniklo prirodzenými procesmi. Prirodzené procesy vytvorili svoju večnou vytrvalosťou na planéte Zem prostredie plné rozmanitých organizmov. Príroda je pomalá, cyklická, prispôsobuje sa prostrediu, ale zároveň ho tvorí. Nepatrnými zmenami stále hľadá efektívnejšie spôsoby fungovania. Využíva všetko a nachádza sa všade. Z pre nás tajomných dôvodov tento prirodzený vývin vyústil do sebauvedomeľého cicavca. Človek je jedinou súčasťou prirodzeného sveta, ktorá ho môže pozorovať, a získavať tak poznatky o svojom prostredí aj o sebe. Tieto poznatky by sme mali zúročovať pri vyvíjaní ľudských spôsobov premeny prostredia a tie treba vnímať ako pokračovanie tých prirodzených.

Interakcia človeka a prírody závisí od geografie životného prostredia a technologickej úrovne spoločnosti. Odkedy sa človek stal technokratickým tvorom, modifikuje svoje prostredie na bezprecedentnej úrovni. Ľudské postupy premeny prostredia sa nesmierne líšia od tých prirodzených. Namiesto pomalej, stálej transformácie zasahujeme do prostredia prudkými a menlivými spôsobmi. Biologicky rozložiteľný a minimálne spracovaný materiál používaný tisícky rokov nahrádzajú odolnejšie a zložitejšie konštrukcie. Skúmaním ľudských zásahov môžeme získavať poznatky o kultúre a histórii spoločnosti, zámere a prioritách stavitel'a.

Inšpiráciou tejto práce bola návšteva pozostatkov nedostavanej lanovky pre skokanský mostík na Srnkovej ulici na Uhlisku. Horná stanica lanovky je už takmer nedostupná a zabudnutá. Po výstupe náročným terénom som sa cítil oddelený od hluku civilizácie sieťou stromov, na hranici medzi ľudským svetom a nedotknutou prírodou. Betónová stavba je poslednou známkou ľudského zásahu, ukazuje pominuteľnosť ľudí oproti večnosti prírody, ale zároveň upozorňuje na permanentnosť našich zásahov.

Skokanský mostík M. R. Štefánika tu stál už od roku 1933, na jeho otvorenie sa prišlo pozrieť štyritisíc divákov. V roku 1936 bol jedným zo športovísk Makabejských hier židovskej mládeže, keď Banská Bystrica úspešne privítala päťtisíc športovcov. Verejnosť vtedy prejavovala oveľa väčší záujem o skoky na lyžiach ako dnes.

Výstavba samotnej lanovky sa začala na prelome 60. a 70. rokov 20. storočia za komunizmu. Nedokončenosť projektu odhaľuje nedomyslený prístup vlády k podpore (armádneho) športu a zlyhanie utopической vízie. Socialistická architektúra na Slovensku ma vždy fascinovala svojou snahou slúžiť ideológii. Jednotvárnosť a ťažkopádnosť budov odráža zámer masovo ubytovať obyvateľstvo napriek nepriaznivej ekonomickej situácii. Architektúra a urbanizmus tejto doby zanedbávajú špecifické potreby obyvateľov rozličných miest a sebecky predkladajú jednotné riešenie.